

A KÚRIA

2/2012. PJE

A Kúria Polgári Kollégiuma a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 195. §-ának (3) bekezdése alapján jogegységi tanácsként eljárva meghozta a következő

j o g e g y s é g i h a t á r o z a t o t

A Kúria Polgári Kollégiuma a Legfelsőbb Bíróság I. számú Polgári Gazdasági Elvi Döntése II. pontjának utolsó mondatát és a II. ponthoz kapcsolódó indokolás utolsó bekezdését, valamint a Legfelsőbb Bíróság GK 11. számú állásfoglalását nem tartja fenn.

I n d o k o l á s :

I.

A Kúria Polgári Kollégiumának kollégiumvezetője a Bszi. 195. §-ának (3) bekezdése alapján indítványozta, hogy a Kúria Polgári Kollégiuma - a Bszi. 34. § (5) bekezdése értelmében a Kúria elnökének elnökletével - folytasson le jogegységi eljárást, és ennek eredményeként hozzon jogegységi határozatot a Legfelsőbb Bíróság I. számú Polgári Gazdasági Elvi Döntése II. pontjának utolsó mondata és a II. ponthoz kapcsolódó indokolás utolsó bekezdése, valamint a Legfelsőbb Bíróság GK 11. számú állásfoglalása felülvizsgálata tárgyában. Az indítvány szerint a Legfelsőbb Bíróság I. számú Polgári Gazdasági Elvi Döntésének hivatkozott részei a hatályos jogszabályokkal és az azok alkalmazása során a bírói gyakorlatban kialakult elvekkel ellentétes iránymutatást tartalmaznak, ezért indokolt az elvi döntés e részeinek meghaladottá nyilvánítása. A Legfelsőbb Bíróság GK 11. sz. állásfoglalása pedig a meghozatala óta a polgári eljárásjog szabályaiban bekövetkezett változások folytán már nincs összhangban a hatályos rendelkezésekkel, a Pp. 146. §-ában, 146/A. §-ában és 247. §-ában foglaltakkal ellentétes iránymutatást tartalmaz, ezért fenntartása a továbbiakban nem indokolt.

II.

A legfőbb ügyész a Legfelsőbb Bíróság I. számú Polgári Gazdasági Elvi Döntése II. pontjának utolsó mondatát és a II. ponthoz kapcsolódó indokolás utolsó bekezdését érintő jogegységi indítvánnyal egyetértett. Indokoltnak ítélte ugyanakkor a GK 11. számú állásfoglalás további fenntartását. Álláspontja szerint ugyanis az állásfoglalásban kifejtett jogértelmezés összhangban áll a hatályos jogszabályokkal, mivel a más szavatossági jogra való áttérés - a kereset alapjának és tartalmának változatlansága miatt - a Pp. jelenlegi szabályai szerint sem minősül keresetváltoztatásnak.

III.

A Ptk. a szavatossági igények érvényesítésére elévülési és jogvesztő határidőket határoz meg. A szavatossági elévülési határidők számítására az elévülés általános szabályai - köztük az elévülés nyugvásának és megszakadásának a szabályai - az irányadóak (Ptk. 324.-327. §-ok).

A gyakorlatban előfordulhat, hogy a jogosultnak az elévülés nyugvása vagy megszakadása folytán még rendelkezésére álló határidőben lehetősége volna a szavatossági igénye érvényesítésére, időközben azonban a Ptk. 308/A. § (1) bekezdésében meghatározott jogvesztő szavatossági határidő eltelik. A Legfelsőbb Bíróság az I. számú Polgári Gazdasági Elvi Döntése II. pontjának utolsó mondatában - a fogyasztói érdekek védelmére hivatkozással - úgy foglalt állást ebben a kérdésben, hogy ilyen esetben a jogosult a szavatossági igényét az elévülés nyugvása vagy megszakadása folytán még rendelkezésre álló határidő végéig a jogvesztő határidő elteltére tekintet nélkül érvényesítheti a bíróság előtt.

Az elévülés és a jogvesztés az időmúláshoz, mint jogi tényhez fűződő jogkövetkezmények. Közülük az elévülés a Ptk. 325. § (1) bekezdése értelmében megszünteti a követelés bírósági úton való érvényesítésének lehetőségét. A jogvesztés azonban a joggyakorlat és a jogirodalom egységes álláspontja szerint magának az alanyi jognak, a követelésnek a végleges megszűnését eredményezi. A jogvesztő szavatossági határidők elteltével ezért a jogosult szavatossági jogai megszűnnek, ezt követően tehát nem lehet szavatossági igényt érvényesíteni. Ez alól a törvény egyetlen kivételt ismer: a Ptk. 308/C. §-a ugyanis lehetővé teszi, hogy a jogosult az ugyanabból a jogalapból eredő követeléssel szemben a szavatossági jogait kifogásként a jogvesztő határidő eltelte után

is érvényesítse.

Mindezekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság I. számú Polgári Gazdasági Elvi Döntése II. pontjának utolsó mondata a hatályos jogszabályokkal és az azok alkalmazása során a bírói gyakorlatban kialakult elvekkel ellentétes iránymutatást tartalmaz. Ezt 2003-ban már az új Ptk. szabályozási Tematikája is megállapította. A Legfelsőbb Bíróság az elvi döntés e tételét az ítélezési gyakorlatában hosszabb ideje ténylegesen nem is alkalmazta.

Ezért a Kúria Polgári Kollégiuma az elvi döntés II. pontja utolsó mondatát és a hozzá kapcsolódó indokolást a továbbiakban nem tartja fenn. Ebből következően a jogvesztő szavatossági határidők elteltét követően a Ptk. 308/C. §-ában meghatározott eset kivételével nem lehet szavatossági igényt érvényesíteni.

IV.

A szavatossági jogok közül a Ptk. 306. §-a értelmében a jogosult választhat. A Ptk. 306/A. §-a lehetőséget biztosít a számára arra is, hogy az általa választott szavatossági jogról utóbb másikra térjen át azzal, hogy az áttéréssel okozott kárt köteles a kötelezett részére megtéríteni, kivéve, ha az áttérésre a kötelezett magatartása adott okot, vagy az áttérés egyébként indokolt volt.

A Legfelsőbb Bíróság a GK 11. számú állásfoglalásában azt az iránymutatást adta, hogy a gazdálkodó szervezetek közötti szerződés hibás teljesítése esetén a jogosult a választott szavatossági jogról addig térhet át másikra, amíg a kötelezett vele meg nem egyezett, vagy a gazdasági perben eljáró bíróság jogerős határozatot nem hozott. Az állásfoglalás szerint a Ptk. azért engedi meg a választott szavatossági igény későbbi megváltoztatását, mert a kötelezett nem minden esetben áll helyt a választásnak megfelelően, illetőleg a jogosult által megjelölt határidőt nem veszi figyelembe. Ilyenkor pedig a választott szavatossági igény meghaladottá válhat, és ennek következtében a jogosult az eredeti követelésének megváltoztatására kényszerül. Emellett előfordulhat az is, hogy a szavatossági igény közlését követően keletkezik olyan - az érdekeltek akaratától független - helyzet, amelyben az eredetileg választott igény már nem töltheti be célját: a hibás teljesítés helyrehozatalára már nem alkalmas.

A GK 11. számú állásfoglalásban foglaltakra figyelemmel a kialakult bírói gyakorlat - nem csupán a gazdasági perekben, hanem mindenfajta szavatossági perben - úgy tekintette, hogy a jogosult a Ptk. 306/A. §-a szerinti jogát (a más szavatossági jogra való

áttérést) a másodfokú tárgyalás berekesztéséig gyakorolhatja.

A másik szavatossági jogra a per során történő áttérés általában a kereset alapjának és tartalmának a megváltoztatását jelenti. A kereset tartalmának (a bíróság döntésére irányuló határozott kérelemnek) a megváltoztatása pedig keresetváltoztatásnak minősül. A polgári perben viszont a keresetváltoztatásra a Pp. 146. § (1) bekezdése szerint alapvetően csak az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig van lehetőség. Kötelező jogi képviselő esetében pedig – a Pp. 146/A. § (1), (3) és (4) bekezdései értelmében – a keresetváltoztatásra az elsőfokú eljárás során is csak az alperes érdemi ellenkérelmének előadását követő 30 napon belül kerülhet sor, kivéve, ha az alperes a kereset megváltoztatásába beleegyezett, vagy ha a felperes olyan tényre, bizonyítékra, illetve olyan jogerős bírói vagy más hatósági határozatra hivatkozik, amely önhibáján kívül az első tárgyalást követően jutott tudomására, és ezt igazolja. A másodfokú eljárásban a Pp. 247. § (1) bekezdése szerint a keresetet már egyáltalán nem lehet megváltoztatni. A Pp. 146. § (5) bekezdés b) pontja értelmében ugyanakkor nem minősül keresetváltoztatásnak az, ha a felperes az eredetileg követelt dolog helyett, utóbb beállott változás folytán más dolgot vagy kártérítést követel.

Mindezekre tekintettel a jogosult a per során alapvetően a Pp. keresetváltoztatásra vonatkozó szabályai szerint térhet át az eredetileg választott szavatossági jogról másikra. Ez alól csupán az az eset képez kivételt, ha az áttérést az időközben bekövetkezett változások tették indokolttá (pl. az, hogy az eredetileg választott szavatossági igény a kötelezett magatartása miatt, vagy objektív okokból a célját már nem töltheti be, teljesítése időközben lehetetlenné vált). Ilyenkor ugyanis a másik szavatossági jog választása a Pp. 146. § (5) bekezdés b) pontja értelmében nem minősül keresetváltoztatásnak.

A Kúria Polgári Kollégiuma a Pp. 146. §-ában, 146/A. §-ában és 247. §-ában foglaltakkal ellentétes iránymutatást tartalmazó GK 11. számú állásfoglalást mindezekre figyelemmel a továbbiakban nem tartja fenn.

V.

A kifejtett indokok alapján a jogegységi tanács a bírósági jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében a rendelkező részben foglaltak szerint határozott (Bszi. 40. § (2) bekezdés), és határozatát közzéteszi a Magyar Közlönyben, a központi honlapon és a Kúria honlapján (Bszi. 42. § (1) bekezdés).

Budapest, 2012. június 21.

**Dr. Darák Péter s.k.
a jogegységi tanács elnöke**

A kiadmány hiteléül:

*(Safranyikné Nyáregyházi Klára)
tisztviselő*